

Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor 1995

Jizerské hory - kdysi mohutné hraniční hvozdy, neprostupné a tajemné, dnes krajina vesměs kouzla zbavená, místy bezlesá, s umírajícími stromy nebo s mladými porosty, bojujícími o přežití. Příčiny tohoto stavu lze hledat v dávné minulosti, kdy původně smíšené lesy Jizerských hor byly na mnoha místech vykáceny a nahrazeny monokulturními smrčínami, ale i v době nedávné, kdy vlivem znečištěného ovzduší a lidské nezpůsobivosti proniknout k jádru problému před našima očima usychaly a byly káceny stromy na stovkách hektarů země.

Doba, kdy jsme jen přihlíželi, občas se hněvali a pomalu si zvykali na změněnou tvář krajiny, je naštěstí pryč. Dnes máme možnost pomoci tomu, aby Jizerské hory byly opět krajinou harmonickou, schopnou lépe se vypořádat s různými trápeními, která jí člověk, krátkozraký při předvídání následků svých činů, působí.

Ačkoli odborně fundovaná strategie obnovy lesů Jizerských hor je vypracována a postupně realizována, problémem jsou - jako obvykle - finanční prostředky. Je zřejmé, že instituce, napojené na státní rozpočet, nemají a pravděpodobně ani v budoucnosti nebudou mít dostatek peněz na financování všech potřebných prací. Proto byla v roce 1993 založena Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, jejímž cílem je podporovat obnovu lesů a znovuoživení krajiny Jizerských hor. Nadace úzce spolupracuje s Lesy České republiky a se Správou CHKO Jizerské hory, aby její finanční prostředky byly využity na místech nejpotřebnějších, tím nejúčelnějším způsobem. Do prací ve zvláště cenných územích Jizerských hor Nadace dosud investovala 2,5 milionu korun.

Posláním Nadace je podpora aktivit, které směřují k záchraně a obnově poškozené krajiny Jizerských hor. Své poslání naplňuje Nadace mimo jiné podporováním realizace projektu záchranu genofondu původních populací dřevin Jizerských hor a jejich využití při obnově lesních ekosystémů. K prioritám Nadace patří podpora výzkumu imisemi zatížených ekosystémů a rozvíjení přeshraniční spolupráce s Polskou republikou při obnově lesů Jizerských hor.

Prostředky k naplňování svého poslání získává Nadace především z darů fyzických a právnických osob a z příspěvků členů Nadace. Členem Nadace se může stát každý, kdo finančně přispěje na činnost Nadace, a má možnost využít svého členství k reklamním účelům. Členy Nadace jsou významní vědci a odborníci (prof. Fanta, prof. Jeník) a bývalí ministři životního prostředí pánové Moldan a Dejmal.

Nadace je řízena devítičlennou správní radou, o své činnosti vydává výroční zprávu a veřejnost pravidelně informuje prostřednictvím sdělovacích

prostředků.

Kancelář Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor sídlí v Liberci, U jezu 10, tel. 048/247 85. Bankovní účet Nadace je zřízen u Investiční a poštovní banky v Liberci pod číslem 3463588/5100.

Správní rada

V uplynulém roce se Nadace kromě realizace svého poslání částečně soustředila také na rozvoj vnitřní struktury a organizačního zařízení a na rozšíření kontaktů v rámci regionu Jizerských hor.

V rámci rozšíření a vnitřních změn ve správní radě se nám pro spolupráci s Nadací podařilo získat osobnosti, které významně přispívají k posílení odborného zázemí Nadace a k jejímu zapojení do struktur regionu libereckého a jabloneckého. Současnými členy správní rady jsou :

RNDr. František Pelc, ředitel Správy CHKO České republiky, ekolog,
president Nadace
ing. Miloš Šnytr, vedoucí kanceláře přednosty OkÚ Jablonec nad Nisou,
vicepresident Nadace
ing. Jiří Herejk, ekolog
JUDr. Pavel Pfajfr, komerční právník
ing. Ivan Klimovič, náměstek ředitele Agrobanky
ing. Vilém Murček, vedoucí odd. technického rozvoje a kontroly, Teplárna Liberec
ing. Vladimír Vršovský, pracovník Správy CHKO Jizerské hory, lesník
ing. Pavel Vonička, vedoucí Správy CHKO Jizerské hory, zoolog

Správní rada formuluje poslání a cíle Nadace, zajišťuje strategické a organizační plánování, zodpovídá za efektivní využívání finančních prostředků, reprezentuje Nadaci před veřejností.

Ředitelkou Nadace byla v březnu 1995 jmenována RNDr. Blažena Hušková. Ředitelka Nadace zajišťuje běžný chod kanceláře Nadace, koordinuje činnost Nadace, spolupracuje se správní radou, zajišťuje kontakty s přispěvateli Nadace a prostřednictvím médií s veřejností.

Počátkem roku 1996 se Nadaci díky pochopení Správy CHKO Jizerské hory podařilo získat vlastní prostory v budově Správy CHKO JH, U jezu 10, 460 01 Liberec 4.

Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor je nevládní nezisková organizace, závislá na pochopení a štědrosti dárců a sponzorů. Kromě za hraničních zdrojů přispívá na účet Nadace mnoho místních firem i občanů. Tento fakt svědčí o tom, že stále více lidí je znepokojeno stavem přírody Jizerských hor a Nadaci vnímá jako seriózního partnera, jehož prostřednictvím mohou přispět k nápravě.

V roce 1995 podpořily činnost Nadace tyto firmy a instituce:

Česká spořitelna, a.s., pobočka Liberec
Frýdlantská lesní, a.s.
SZP Sychrov
Wimpey - Severokámen
Mega, a.s., Stráž pod Ralskem
Skloexport Liberec, a.s.
Teplárna Liberec, a.s.
Bukovec - ekonom, spol. s r.o.
Investiční a poštovní banka, a.s., pobočka Liberec

V uplynulém roce se Nadace soustředila v rámci získávání finančních prostředků pro činnost Nadace na spolupráci s bankovními domy v oblasti liberecké a jablonecké. Velmi významná a povzbuzující je spolupráce s Českou spořitelnou, a.s., pobočka Liberec, která byla v roce 1995 naším nejvýznamnějším regionálním sponzorem. Ačkoli stále ještě platí, že velkou část finančních prostředků se daří získat v zahraničí, podpora v regionu má pro Nadaci zásadní význam.

Velmi cenné a zavazující jsou příspěvky, které na konto Nadace poukazují soukromí dárci - občané.

V rámci spolupráce s dárci a sponzory připravila Nadace v květnu 1995 výjezdní jednání správní rady, kterého se zúčastnili také zástupci některých našich přispěvatelů.

V červnu 1995 navštívila Jizerské hory tajemnice britského velvyslance slečna Sarah Price, seznámila se se stavem přírodního prostředí Jizerských hor a s pracemi, které byly financovány z daru britské ambasády.

Kromě darů a sponzorských příspěvků je činnost Nadace hrazena z finančních prostředků, které Nadace obdrží na základě grantové smlouvy. V roce 1995 pokračovalo čerpání grantu, který na realizaci projektu záchranu genofundu původních dřevin Jizerských hor poskytla Nadace prince Bernarda se sídlem v Amsterdamu. Kromě toho se Nadaci podařilo získat 3 nové granty:

Grant regionálního environmentálního centra v Bratislavě ve výši 2000

USD je určen rovněž pro realizaci projektu záchrany genofondu.

Nadace Partnerství - Environmental Partnership for Central Europe poskytl grant ve výši 180 000 Kč na rozvíjení přeshraniční spolupráce s Polskou republikou. Z tohoto grantu jsou hrazeny práce na společném projektu bilaterálního chráněného území Rašeliniště Jizery a připravovaný pracovní seminář "Obnova lesních ekosystémů Jizerských hor - teorie a praxe", který se bude konat v červnu 1996 na Jizerce.

Z prostředků PHARE se Nadaci podařilo získat grant ve výši 3,5 milionu Kč, který je určen na obnovu lesa podsadbami v oblasti Černé hory.

V současné době je v jednání grant významné holandské nadace Stichting Doen.

Rok 1995 v činnosti Nadace

V tomto roce se Nadace věnovala především realizaci dvou projektů - projektu záchrany genofondu původních dřevin Jizerských hor a jejich využití pro revitalizaci lesních ekosystémů a projektu rozšíření česko - polské spolupráce při obnově lesních ekosystémů Jizerských hor.

V rámci provádění projektu záchrany genofondu financovala Nadace 20 konkrétních akcí, v nichž převažovala zvýšená péče o přirozené nárosty a geneticky cenné výsadby původních dřevin především formou ochrany proti škodám zvěří. Dále Nadace hradila zpracování generelů územních systémů ekologické stability v katastru obcí Albrechtice v Jizerských horách, Hejnice, Bílý Potok a Lázně Libverda.

Uvedme příklady některých akcí:

- skupinová ochrana bukových nárostů v biocentru Jezdecká cesta
- individuální ochrany nárostů jedle bělokoré v LHC Dětrichov
- dokončení zkusné plochy v přírodní rezervaci Prales Jizery
- skupinová ochrana přirozených nárostů buku a klenu v biocentru Dlouhý kopec

Nezbytnost kvalitní komunikace a spolupráce mezi polskou a českou stranou na území Jizerských hor je pociťována stále naléhavěji. Zatímco propojenost a vzájemná komunikace přírodních ekosystémů souvislého komplexu Jizerských hor je samozřejmá, komunikace společenských systémů a institucí na obou stranách hranice je nedostatečná a ve svém důsledku zpomaluje obnovu lesa v oblasti celých Jizerských hor. Cílem projektu rozšíření česko - polské spolupráce při obnově lesních ekosystémů Jizerských hor se klade za cíl napomoci překonání tohoto dlouhodobě nevyhovujícího stavu vytvořením příležitostí pro navázání trvalých kontaktů mezi příslušnými institucemi na polské a české straně hor a v konečném (ideálním) dů-

sledku přispět k formulování oboustranně přijatelné a reálné koncepce revitalizace lesních ekosystémů Jizerských hor, prováděné na základě vzájemné spolupráce.

V roce 1995 byla podepsána smlouva o spolupráci s polskou nadací Fundacja Karkonoska aby byl projednán společný plán práce na rok 1996. Vznikla desetičlenná česko - polská pracovní skupina, která se věnuje přípravě podkladů pro návrh bilaterálního chráněného území Rašeliniště Jizery. V rámci tohoto projektu proběhne v červnu pracovní seminář na Jizerce, polští partneři chystají podobné pracovní setkání, zaměřené na Rašeliniště Jizery.

Plány na rok 1996

Při naplňování svého poslání se Nadace v roce 1996 soustředí především na

- realizaci pilotního projektu záchrany genofondu původních dřevin Jizerských hor a jejich využití pro revitalizaci lesních ekosystémů (sběr reprodukčních částic dřevin, vyzvedávání bukových semenáčků, uskladnění osiva v tekutém dusíku, zvýšená péče o přirozené nárosty a geneticky cenné výsadby autochtonních dřevin, zřízení semenného sadu jilmu horského, podpora činnosti alternativních školek pro pěstování cenných dřevin)

- rozvíjení přeshraniční spolupráce s Polskem prostřednictvím polské nadace Fundacja Karkonoska. V roce 1996 se činnost soustředí především na přípravu návrhu na vyhlášení bilaterálního chráněného území Rašeliniště Jizery a na uspořádání pracovního semináře "Obnova lesních ekosystémů Jizerských hor - teorie a praxe", který proběhne 6. - 7.6.1996 na Jizerce za účasti polských kolegů.

- realizaci projektu obnovy lesa podsadbami v oblasti Černé hory, který je předmětem grantu Phare

- podporu výzkumných aktivit (komplexní průzkum NPR Rašeliniště Jizery, studie rekonstrukce porostů se smrkem pichlavým, činnosti vedoucí k uplatňování přírodě blízkých způsobů hospodaření - používání jemných technologií, skupinově výběrný způsob hospodaření na vybraném území v oblasti nadregionálního biocentra Jizerskohorské bučiny...), zoologické a botanické průzkumy v ekosystémech pod imisní zátěží, dokončení plánu péče o nadregionální biocentrum Jizerskohorské bučiny).

V rámci zajištění nezbytného zázemí pro činnost Nadace je třeba

- dobudovat kancelář Nadace, vybavit ji nábytkem, počítačem, tiskárnou, samostatnou telefonní linkou